

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance, Mgr. Jana Passera, JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: S. S. F. G., zastoupený Mgr. Martinem Sedlákem, advokátem v Chýni, U Dráhy 316, PSČ 253 01, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2006, čj. OAM-784/LE-18-07-2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2006, čj. 49 Az 22/2006 – 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**
- IV. Zástupci žalobce Mgr. Martinu Sedlákovu, advokátovi v Chýni se odměna nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 8. 2006, čj. OAM-784/LE-18-07-2006, žalovaný zamítl žádost žalobce o azyl podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. jako zjevně nedůvodnou.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 21. 9. 2006 zamítl. Tento rozsudek Krajského soudu v Praze byl stěžovateli doručen dne 27. 10. 2006.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku Krajského soudu v Praze dne 6. 11. 2006 kasační stížnost, v níž namítl důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Zmatečnost řízení před krajským soudem stěžovatel spatřoval v tom, že rozhodoval soud, který nebyl v dané věci místně příslušný. Namísto Krajského soudu v Praze měl rozhodovat Městský soud v Praze.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek Krajského soudu v Praze byly vydány v souladu s právními předpisy. K námitkám obsaženým v kasační stížnosti uvedl, že jsou neopodstatněné. Za zvláštní žalovaný považoval také to, že text kasační stížnosti nápadně připomíná tiskopisy některých nevládních organizací s tím, že tyto kasační stížnosti jsou shodné u všech žadatelů o azyl.

Po konstataování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS, na něž lze pro stručnost odkázat. V tomto usnesení Nejvyšší správní soud mimo jiné dospěl k závěru, že o kasační stížnost přijatelnou se může jednat také tehdy, pokud se kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Právě z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud shledal projednávanou kasační stížnost přijatelnou, neboť se dosud nezabýval tím, zda nedostatek místní příslušnosti způsobuje zmatečnost řízení před krajským soudem a zda může být tato námitka úspěšně uplatněna jako důvod kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat jejími důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. může být kasační stížnost podána z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení.

Místní příslušnost je jednou z podmínek řízení. Pro její zkoumání a posuzování (stejně jako pro posuzování věcné příslušnosti) platí zásada *perpetuatio fori*, která vyjadřuje, že místní příslušnost jako podmínka řízení se posuzuje podle okolností, které existují v den zahájení řízení, tj. v den podání žaloby u soudu, a že trvá až do skončení řízení; jde přitom o obecnou právní zásadu, která ač není soudním řádem správním výslovně upravena, je aplikovatelná i v soudním řízení správním.

Zkoumání místní příslušnosti se pak na rozdíl od příslušnosti věcné soustředí jen na začátek řízení. Není-li nedostatek místní příslušnosti odhalen, ať již soudem samotným či k námitce účastníka řízení, a není-li věc postoupena k vyřízení soudu místně příslušnému (§ 7 odst. 6 s. ř. s.), je pro další řízení případný nedostatek místní příslušnosti již zhojen. Má se tedy zato, že rozhoduje soud místně příslušný, ačkoli tomu tak není.

Soud je oprávněn zkoumat nedostatek místní příslušnosti jen do doby, než začne jednat ve věci samé, tj. do doby, než při ústním jednání vyzve účastníky k přednesům ve věci, nebo než vydá rozhodnutí, rozhoduje-li bez jednání; poté již může místní příslušnost zkoumat jen k námitce účastníka řízení, která však musí být uplatněna při jeho prvním úkonu vůči soudu. Jde-li o žalobce, je jeho prvním úkonem vůči soudu podání žaloby, které je zcela v jeho dispozici. Právě podáním žaloby u konkrétního soudu žalobce určuje soud, který považuje za soud místně příslušný, a tuto svoji volbu nemůže později zpochybňovat. Kdykoli později (např. při ústním jednání) uplatněná námitka místní

nepříslušnosti žalobci tedy nepřísluší, resp. nemůže být za žádných okolností úspěšná, nemůže vést k postoupení věci jinému soudu.

Stěžovatel byl v rozhodnutí žalovaného poučen o tom, že proti rozhodnutí může podat žalobu ke krajskému soudu, v jehož obvodě je v den podání žaloby hlášen k pobytu. Podal-li žalobu u Krajského soudu v Praze, vyjádřil tím, že tento soud považuje za soud místně příslušný. Ani v žalobě, ani při ústním jednání před Krajským soudem v Praze pak nenaznačil, že by byl opačného názoru. Bylo by to ostatně zcela neúčinné. S touto námitkou však stěžovatel přichází v kasační stížnosti a tvrdí, že ustanovení § 32 odst. 4 zákona o azylu, dle kterého je k řízení o žalobě je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je žadatel o udělení azylu (žalobce) v den podání žaloby hlášen k pobytu, v jeho případě užít nelze. Místní příslušnost měla být určena dle obecného pravidla vyjádřeného v § 7 odst. 2 s. ř. s., podle něhož by byla dána místní příslušnost toho krajského soudu, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Orgánem, který rozhodl v posledním stupni, je Ministerstvo vnitra, jehož sídlo spadá do obvodu Městského soudu v Praze. Tomuto soudu byl dle názoru stěžovatele povinen Krajský soud v Praze věc postoupit, a to i bez návrhu. S námitkou, že ve věci rozhodoval soud místně nepříslušný, což způsobuje zmatečnost řízení, však stěžovatel nemůže uspět ani v řízení o kasační stížnosti, a to hned ze dvou důvodů:

Prvním důvodem je to, že stěžovateli coby žalobci námitka místní nepříslušnosti jako taková vůbec nepřísluší. O tom bylo pojednáno shora; na podporu již uvedené argumentace lze pouze doplnit, že již od dob římského práva platí zásada „*nemo turpitudinem suam allegare potest*“, tj. zásada, podle níž nemůže nikdo mít prospěch ze své vlastní nepoctivosti, resp. – v širším významu ze svého vlastního pochybení. Pokud žalobce podal žalobu u Krajského soudu v Praze a tento soud žalobu projednal, nemůže se žalobce později dovolávat toho, že tento soud nebyl soudem místně příslušným, a nemůže žádat, aby bylo rozhodnutí krajského soudu jen z tohoto důvodu zrušeno a celé řízení vráceno v jeho prospěch zpět. Žalobce sám určil soud, který má v jeho věci jednat, a nemůže tento krok později zpochybňovat a získávat ze svého vlastního chování prospěch, kterým by pro žalobce bylo právě další prodloužení soudního řízení.

Druhý důvod, proč stěžovatel nemůže být s kasační stížností úspěšný, je obecnější. Místní příslušnost sice patří mezi podmínky řízení, její nedostatek však nemůže za žádných okolností způsobit zmatečnost řízení před krajským soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Zmatečnost řízení mohou způsobit pouze těžké vady řízení, u nichž se dokonce ani nezkoumá, zda mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (hmotněprávně nesprávné rozhodnutí). Zjištění této vady v řízení před krajským soudem vede automaticky ke zrušení rozhodnutí tohoto soudu, bez ohledu na to, zda je rozhodnutí věcně správné či nikoli.

Z toho, co bylo o případném nedostatku místní příslušnosti řečeno, zejména, že za určitých okolností může být nedostatek místní příslušnosti bez dalšího zhojen, je zřejmé, že v daném případě o vadě tohoto charakteru a významu nemůže být řeč. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. dán není.

Není přitom dán ani důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Tento důvod stěžovatel sice v kasační stížnosti neoznačil,

nicméně tvrzení o nedostatku místní příslušnosti by se dalo podřadit také pod tento důvod, který pokrývá vady řízení méně závažného charakteru. Ani do této kategorie však namítnou vadu podřadit nelze, a to, pro nesplnění podmínky o vlivu vady řízení na zákonnost rozhodnutí. Dokonce lze říci, že nedostatek místní příslušnosti od určitého okamžiku zcela přestává být vadou řízení, např. tehdy, kdy soud místně nepřislušný začne jednat ve věci samé a účastník řízení (zpravidla žalovaný, případně osoba zúčastněná na řízení) nedostatek místní příslušnosti nenamítne.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel vedle shora popsané kasační stížnosti, předané k poštovní přepravě dne 6. 11. 2006 a doručené Krajskému soudu v Praze dne 7. 11. 2006, adresoval soudu ještě podání psané v arabštině, které bylo k poštovní přepravě předáno dne 13. 10. 2006 a doručené Krajskému soudu v Praze dne 16. 10. 2006. Toto podání (přeloženo do češtiny), posuzováno dle jeho obsahu, však nelze považovat za kasační stížnost. Ostatně i kdyby tomu bylo naopak, jednalo by se o kasační stížnost předčasnou, neboť rozsudek Krajského soudu v Praze byl stěžovateli doručen až dne 27. 10. 2006, přičemž lhůta pro podání kasační stížnosti musí být podána do dvou týdnů od doručení rozhodnutí (§ 106 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se shora uvedených důvodů kasační stížnost zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2006 ustanoven zástupcem Mgr. Martin Slezák, advokát v Chýni; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Ustanovený advokát však zůstal vůči soudu zcela nečinný. Nereagoval ani poté, co mu bylo doručeno usnesení, jímž byl ustanoven advokátem, rozsudek napadený kasační stížností a kasační stížnost sepsaná stěžovatelem, ani poté, co mu bylo doručeno poučení o složení senátu, který bude o kasační stížnosti rozhodovat. Žádným způsobem nedoložil (a ostatně ani netvrdil), že proběhla první porada s klientem, která je v rámci právního úkonu převzetí a příprava zastoupení předpokládána ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. Za situace, kdy se stěžovatel zdržuje v Z. p. z. c. V. P., je zřejmé, že by advokát musel stěžovatele navštívit tam, a je více než pravděpodobné, že by tuto skutečnost neoznámil soudu a vedle odměny za úkon převzetí a přípravy zastoupení nepožádal o úhradu hotových výdajů spočívajících v cestovním z místa sídla advokáta do V. P.. Soud má proto důvodně zato, že vyhláškou požadovaná porada neproběhla, a proto advokátovi žádnou odměnu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu